

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Sprawozdanie
z realizacji projektów szkoleniowych
w ramach programu
„Nie bądź pionkiem w grze!”
za rok 2015

Departament Strategii i Współpracy Międzynarodowej
grudzień 2015 r.

I. Wprowadzenie

Korupcja w sporcie, a w szczególności manipulowanie zawodami sportowymi, to jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla współczesnego sportu. Narusza fundamentalne wartości promowane przez sport, takie jak uczciwość, zasada fair play, czy poszanowanie innych uczestników współzawodnictwa. Manipulowanie zawodami sportowymi to forma sportowego oszustwa, która prowadzi do wypaczenia idei nieprzewidywalności zawodów sportowych.

Ustawianie zawodów sportowych przybiera współcześnie charakter bardzo dobrze zorganizowanego przestępczego procederu, gdzie często wpływ na wynik czy przebieg zawodów nie jest celem samym w sobie, a sposobem na osiągnięcie dochodu, czy wypranie „brudnych pieniędzy” dzięki zakładom bukmacherskim. Nierzadko procederem tym zajmują się zorganizowane grupy przestępcze.

Zagadnienie korupcji w sporcie, ze szczególnym uwzględnieniem ustawiania zawodów sportowych, było najważniejszym priorytetem polskiej Prezydencji w Radzie UE w II poł. 2011 r., zakończonej m.in. konkluzjami nt. ustawiania wyników zawodów sportowych, czyli pierwszym dokumentem na poziomie unijnym podejmującym tego rodzaju tematykę.

Poza działaniami o charakterze operacyjno-rozpoznawczym i dochodzeniowo-śledczym, za które odpowiada przede wszystkim Policja i powołane do tego instytucje (Centralne Biuro Antykorupcyjne), kluczową rolę w zwalczaniu korupcji w sporcie odgrywają działania edukacyjne, a także współpraca i wymiana informacji pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, w tym organami ścigania, administracją publiczną, ruchem sportowym.

Właśnie w ramach takich działań edukacyjnych Ministerstwo Sportu i Turystyki rozpoczęło w 2013 r. realizację kilku inicjatyw szkoleniowych, które w 2015 r. doczekały się usystematyzowanej formy programu Ministra Sportu i Turystyki na lata 2015-2020 pt. „NIE BĄDŹ PIONKIEM W GRZE!”. Zakłada on organizację szkoleń i zajęć edukacyjnych adresowanych do różnych środowisk sportowych, w tym młodych zawodników, trenerów czy sędziów.

Co warte podkreślenia, działania w zakresie zapobiegania korupcji w sporcie, w tym w szczególności projekty edukacyjne, zostały uwzględnione w tworzonych rządowych i resortowych dokumentach strategicznych, w tym ramach kierunku interwencji 2.2.3. *Zwalczanie korupcji w sporcie oraz ustawiania zawodów sportowych* Programu Rozwoju Sportu do roku 2020 oraz zadania 16 *Wzmocnienie przeciwdziałania korupcji w sporcie* Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014–2019.

II. Projekt realizowany w szkołach mistrzostwa sportowego

Projekt szkoleniowy „Zapobieganie korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych w szkołach mistrzostwa sportowego” zakłada organizację i przeprowadzenie szkoleń antykorupcyjnych dla młodych sportowców w tego typu placówkach. Priorytetowo traktowane są szkoły działające w sportach, w których ryzyko korupcji jest największe.

Projekt jest realizowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki wspólnie z Komendą Główną Policji, przy wsparciu odpowiednich polskich związków sportowych i dyrektorów poszczególnych szkół mistrzostwa sportowego.

1. Geneza działań w projekcie

1. Celem przygotowania realizacji projektu opracowano szczegółową koncepcję działań szkoleniowych oraz przeprowadzono pilotażowe szkolenie dla młodych zawodników Akademii Piłkarskiej „Legia” Warszawa w 2013 r.
2. Projekt został oficjalnie zainaugurowany 15 października 2013 roku w Warszawie podczas konferencji warsztatowej „Przeciwdziałanie korupcji w sporcie”.
3. W latach 2013 i 2014 przeprowadzono łącznie 11 sesji szkoleniowych w siedmiu szkołach mistrzostwa sportowego z udziałem ok. 455 młodych sportowców.

Zajęcia szkoleniowe przeprowadzono w następujących ośrodkach i terminach:

Nr	Nazwa SMS	Prowadzone sporty	Termin szkolenia	Liczba uczestników
1.	SMS PZKosz w Łomiankach, ul. Staszica 2	Koszykówka dziewcząt	13 grudnia 2013 r.	25
2.	NLO SMS PZPS w Spale, ul. Mościckiego 6	Siatkówka halowa chłopców	14 stycznia 2014 r.	36
3.	NLO SMS PZPS w Sosnowcu, Baczyńskiego 4	Piłka siatkowa dziewcząt	24 stycznia 2014 r.	33
4.	SMS im. K. Górskiego w Łodzi, ul. Milionowa 12	Rugby oraz piłka siatkowa halowa	25 lutego 2014 r.	252
		piłka nożna	26 lutego 2014 r.	
		Piłka nożna dziewcząt oraz piłka siatkowa plażowa	27 lutego 2014 r.	
5.	NLO SMS PZKosz we Władysławowie, ul. Żeromskiego 52	Koszykówka	10 kwietnia 2014 r.	40
6.	NLO SMS ZPRP w Gdańsku, Kołobrzeska 77	Piłka ręczna chłopcy	11 kwietnia 2014 r.	34
7.	SMS ZPRP w Płocku, Al. Kilińskiego 4	Piłka ręczna dziewcząt	28 maja 2014 r.	35
RAZEM				455

2. Założenia projektu szkoleniowego

Ostateczne założenia projektu wypracowano korzystając z doświadczeń dotychczasowych inicjatyw profilaktycznych realizowanych przez Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Komendę Główną Policji (w tym faza pilotażowa). Ponadto w zdeterminowaniu treści programowych i określenie grupy docelowej projektu pomogły m.in. uzgodnienia prowadzone podczas spotkań z przedstawicielami wybranych polskich związków sportowych, które uczestniczyły w działaniach inicjujących projekt szkoleniowy (Polski Związek Piłki Nożnej, Polski Związek Piłki Siatkowej, Związek Piłki Ręcznej w Polsce, Polski Związek Piłki Koszykowej, Polski Związek Rugby, Polski Związek Motorowy).

Mając na uwadze przewidywane efekty działań szkoleniowych, określono następujące cele projektu:

Cele główne projektu:

- ➔ Podnoszenie świadomości środowiska sportowego w zakresie korupcji w sporcie oraz manipulowania zawodami sportowymi,
- ➔ Przeciwdziałanie zjawisku korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych.

Cele szczegółowe projektu:

- ➔ identyfikacja priorytetów dla działań edukacyjnych w zakresie korupcji w sporcie adresowanych do zawodników w wieku szkolnym,
- ➔ utrwalenie wśród młodych sportowców postawy właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego,
- ➔ zwrócenie uwagi ruchu sportowego na negatywny wpływ zachowań korupcyjnych oraz przypadków manipulowania zawodami sportowymi na wizerunek sportu,
- ➔ wzmocnienie współpracy administracji rządowej, organów ścigania i podmiotów ruchu sportowego,
- ➔ realizacja poprzez projekt zadań i działań określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 –2019.

Zajęcia były prowadzone w kilku modułach szkoleniowych:

- a) ogólna charakterystyka zjawiska korupcji w sporcie,
- b) przepisy prawa karnego dotyczące korupcji w sporcie,
- c) sankcje dyscyplinarne danego związku sportowego w zakresie korupcji w sporcie,
- d) przykładowe afery korupcyjne z udziałem znanych sportowców,
- e) zbiór zasad właściwego reagowania w przypadkach zagrożenia korupcyjnego lub propozycji ustawiania zawodów sportowych.

3. Realizacja projektu szkoleniowego

Kadra prowadząca zajęcia szkoleniowe

Szkolenia profilaktyczne były prowadzone bezpośrednio przez pracowników Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Komendy Głównej Policji (lub Komend Wojewódzkich Policji), choć docelowo planuje się przekształcenie projektu według schematu szkoleń, gdzie Ministerstwo Sportu i Turystyki przygotowuje koordynatorów projektu w poszczególnych szkołach mistrzostwa sportowego, a następnie oni samodzielnie prowadzą cykliczne zajęcia we własnych szkołach.

Uczestnicy

Zajęcia szkoleniowe skierowano przede wszystkim do **młodych sportowców** w wieku **od 15 do 20 lat**, którzy uczęszczają do szkół mistrzostwa sportowego. Priorytetowo jako grupę docelową traktowano zawodników uprawiających sporty, które są szczególnie narażone na ryzyko korupcji, w tym zjawisko manipulowania zawodami sportowymi.

Przebieg projektu w 2015 r.

Wykorzystując dobre doświadczenia z dotychczasowej realizacji projektu szkoleniowego zmodyfikowano treści programowe i materiał szkoleniowy.

Tegoroczny cykl projektu przeprowadzono zgodnie z założeniami zarówno programu „Nie bądź pionkiem w grze!”, jak i Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 – 2019.

Zajęcia szkoleniowe dla młodych sportowców w szkołach mistrzostwa sportowego prowadzili pracownicy Ministerstwa Sportu i Turystyki, którzy byli aktywnie wspierani przez specjalistów Wydziałów do walki z Korupcją właściwych Komend Wojewódzkich Policji. Ponadto projekt był realizowany w porozumieniu z właściwym polskim związkiem sportowym, a działania szkoleniowe prowadzone bezpośrednio z uczniami wymagały akceptacji dyrektorów placówek.

W toku projektu przeprowadzono 5 sesji szkoleniowych z udziałem ok. 159 młodych sportowców uczęszczających do sześciu szkół mistrzostwa sportowego zgłoszonych do programu „Siatkarskie Ośrodki Szkolne”.

Zajęcia szkoleniowe zrealizowano w następujących ośrodkach i terminach:

Nr	Nazwa SMS	Termin szkolenia	Liczba uczestników
1.	Zespół Szkół Sportowych nr 50 im. Janusza Kusocińskiego w Warszawie, Lindego 20	13.10.15 r.	44
2.	Zespół Szkół nr 9 im. Bydgoskich Olimpijczyków (XI Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego) w Bydgoszczy, Cicha 59	28.10.15 r.	35

3.	Ogólnokształcące Szkoły Sportowe (Szkoła Mistrzostwa Sportowego nr 2) w Gdańsku, Kołobrzeska 77	9.11.15 r.	30
4.	Szkoła Mistrzostwa Sportowego nr 3 w ZKPiG nr 33 w Gdańsku, Kołobrzeska 75	9.11.15 r.	
5.	Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego, ul. Piastów 15, 44-335 Jastrzębie-Zdrój	12.11.15 r.	25
6.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Piłce Siatkowej w Pile, W. Pola 11	24.11.15 r.	25
Razem			159

Program szkolenia

Szkolenia prowadzono według poniższego programu:

1. Ogólna charakterystyka korupcji w sporcie (m.in.: zdefiniowanie korupcji dotyczącej zawodów sportowych, w tym zjawiska manipulowania zawodami sportowymi)
2. Przykładowe afery korupcyjne w europejskim sporcie.
3. Konsekwencje zachowań korupcyjnych w sporcie:
  - a) sportowe,
  - b) dyscyplinarne,
  - c) karne, w tym przepisy dotyczące korupcji w sporcie, określone w art. 46 – 49 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie
4. Prezentacja i omówienie zasad właściwego postępowania w sytuacji korupcyjnej.

Treści szkolenia

Materiały szkoleniowe przygotowano w oparciu o treści programowe projektu oraz dane udostępnione m.in. przez organizacje: Transparency International, SportAccord, Deutsche Fußball Liga GmbH oraz Institut de Relations Internationales et Stratégiques.

Podczas zajęć omawiano m.in. pojęcia dotyczące korupcji w sporcie i zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, przypadki afer korupcyjnych, a także uregulowania karne i przepisy dyscyplinarne przewidujące odpowiedzialność za czyny sprzeczne z prawem oraz naruszające zasady uczciwej rywalizacji sportowej.

Prezentowano również zasady właściwego reagowania w sytuacji propozycji korupcyjnej, które mogą wspierać młodych sportowców w unikaniu zagrożeń korupcyjnych oraz utrzymywać postawy zgodne z zasadami rywalizacji sportowej.

Ministerstwo Sportu i Turystyki przedstawiało film szkoleniowy, udostępniony przez organizację SportAccord.

Ponadto na zlecenie MSiT wydrukowano broszurki informacyjne, zawierające zbiór zasad i dobrych praktyk, wspierających młodych sportowców w unikaniu sytuacji zagrożenia korupcyjnego oraz wskazujących właściwe sposoby reagowania

w przypadku propozycji ustawiania zawodów sportowych. Broszurki dystrybuowano wśród uczestników szkoleń.

Fot. Front ulotki

Fot. Tył ulotki

Fot. Wewnętrzna strona ulotki

Zajęcia szkoleniowe prowadzono w następujących modułach:

⇒ *ogólna charakterystyka korupcji w sporcie*

Uczestnicy zajęć zostali wprowadzeni w tematykę zajęć. Szkoleniowcy przedstawiali najważniejsze zagadnienia i definicje dotyczące problematyki korupcji w sporcie, w tym w szczególności omawiano przypadki manipulowania zawodami sportowymi w piłce nożnej, tenisie, piłce koszykowej, piłce ręcznej, piłce siatkowej i innych sportach. Ponadto zarysowano schemat postępowania oszustów, którzy wpływając na sportowców, chcą doprowadzić do niewłaściwej i nieuczciwej zmiany przebiegu lub wyniku zawodów.

⇒ *przepisy prawa karnego dotyczące korupcji w sporcie*

W trakcie realizacji modułu Policjanci, korzystając z własnych doświadczeń, systematyzowali i poszerzali wiedzę uczestników szkolenia, omawiając szczegółowo obowiązujące przepisy prawne w zakresie korupcji w sporcie, pomieszczone w art. 46 – 49 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, a w szczególności przepisy dotyczące sprzedajności sportowej, przekupstwa sportowego, korupcji sportowej w związku z udziałem w zakładach wzajemnych, płatnej korupcji w sporcie, w tym wyjaśniono klauzulę bezkarności. Nawiązano również do nowelizacji dotyczącej przepisów karnych w zakresie korupcji w sporcie (wpływ na przebieg zawodów).

⇒ *uregulowania dyscyplinarne, określone w danym polskim związku sportowym, wobec sprawców czynów podlegających odpowiedzialności dyscyplinarnej*

Prowadzący przedstawili sankcje dyscyplinarne grożące sprawcom czynów korupcyjnych. Ponadto wskazywano, że zachowania korupcyjne mogą mieć negatywny wpływ na dalszy przebieg kariery zawodnika (reputacja).

⇒ *zbiór zasad asertywnego zachowania w przypadkach zagrożenia korupcyjnego lub propozycji ustawiania zawodów sportowych*

Szkoleniowcy zapoznawali uczestników z kodeksem postępowania zawierającym zasady właściwego reagowania w przypadku zagrożenia korupcyjnego i propozycji ustawiania zawodów sportowych. Zbiór zasad, opublikowany w formie ulotki profilaktycznej, był dystrybuowany wśród uczestników szkolenia.

Metody szkoleniowe

Szkoleniowcy stosowali techniki i metody szkoleniowe zapewniające maksymalną skuteczność szkolenia, pozwalające zrealizować zakładane cele. Zajęcia prowadzono w formie wykładowej, a wypowiedzi szkoleniowców podkreślały: multimedialna prezentacja oraz materiały filmowe, które wzbudzały szczególne zainteresowanie uczestników i jednocześnie były impulsem do dyskusji.

Efekty szkolenia

Uczestnikom szkoleń przekazywano podstawową wiedzę dotyczącą:

- zjawiska korupcji w sporcie i przypadków manipulowania zawodami sportowymi,
- odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za działania korupcyjne,
- przykładowych zachowań korupcyjnych oraz przypadków manipulowania zawodami sportowymi w poszczególnych sportach,
- praktycznych umiejętności właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej oraz w przypadkach stanowiących naruszenie uczciwości i reguł współzawodnictwa sportowego.

Na podstawie analizy przebiegu zajęć szkoleniowych, rozmów ewaluacyjnych z uczestnikami oraz analizy ankiet ewaluacyjnych można stwierdzić, że w trakcie realizacji projektu „Zapobieganie korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych w szkołach mistrzostwa sportowego” zrealizowano zakładane cele.

4. Ewaluacja szkolenia

W celu weryfikacji treści programowych oraz części organizacyjnej zajęć przeprowadzono ewaluację szkolenia. Ewaluację przeprowadzono poprzez rozmowy z uczestnikami prowadzone w trakcie szkoleń oraz przy pomocy anonimowych ankiet ewaluacyjnych zawierających ocenę punktową strony organizacyjnej i merytorycznej szkolenia, a także pytania otwarte.

Formularze ankietowe wypełniło 148 zawodniczek i zawodników uczestniczących w szkoleniach.

Należy stwierdzić, że łącznie 38 (25,6%) ankietowanych uczestników potwierdziło osobisty kontakt z korupcją w sporcie, co wskazuje na potrzebę kontynuacji profilaktycznych działań szkoleniowych skierowanych do młodych sportowców.

Ponadto uczestnicy dobrze ocenili zajęcia szkoleniowe oraz sposób ich prowadzenia. Szkoleniowcy byli dobrze przygotowani do warsztatów i jasno prezentowali treści szkolenia, byli komunikatywni i nawiązywali dobre relacje z uczestnikami. Ankietowani, w znacznej większości, potwierdzili przydatność przekazywanych informacji oraz pozyskanie wiedzy, która umożliwi właściwe reagowanie w sytuacji korupcyjnej.

Zdarzały się sporadyczne uwagi dotyczące m.in. organizacji i prowadzenia szkolenia, które głównie odnosiły się do oczekiwań większej liczby materiałów multimedialnych i filmów szkoleniowych oraz modyfikacji grafiki prezentacji szkoleniowej.

Najczęściej wskazywane propozycje przeciwdziałania korupcji w sporcie i zjawisku ustawiania meczów piłkarskich:

- zlikwidowanie zakładów bukmacherskich,
- nikt nie powinien wiedzieć, kto będzie sędziował dany mecz,
- zaostrzenie kar, uświadamianie zawodników i sędziów,
- częstsze kontrole przedmeczowe,

- ograniczenie możliwości obstawiania meczów,
- dożywotnie zawieszanie zawodników w uprawianiu danego sportu,
- więcej podobnych szkoleń.

Poniżej zamieszczono zbiorcze zestawienia odpowiedzi na pytania ankietowe

1. Jak oceniasz szkolenie?

Proszę wpisać znak „X” w wybraną kratkę (zastosowano skalę od 1–ocena najniższa do 5–ocena najwyższa)

	1	2	3	4	5
Treść zajęć:		1	26	56	65
Przydatność informacji:	1	3	19	54	71
Sposób prowadzenia:	6	23	25	52	43
Ocena ogólna zajęć:		4	31	56	57

2. Pomóż nam poprawić jakość szkolenia, przekazując swoje uwagi!

Proszę wpisać znak „X” w wybraną kratkę:

	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
Jak uważasz, czy spotkałeś się już osobiście z przypadkami korupcji w sporcie?	38 (25,6%)	82	28
Czy działania takie, jak to szkolenie, są w Twojej opinii przydatne?	128	8	12
Czy po szkoleniu będziesz wiedział jak się zachować w sytuacji korupcyjnej?	132	3	13

5. Wnioski i rekomendacje dotyczące dalszych działań antykorupcyjnych

1. W związku z tym, iż projekt szkoleniowy został przyjęty z przychylnością ze strony młodych sportowców i trenerów zasadne jest przeprowadzenie kolejnej edycji szkoleń antykorupcyjnych obejmujących inne sporty, a przede wszystkim najbardziej zagrożone korupcją oraz zjawiskiem manipulowania zawodami sportowymi.
2. Należy rozważyć kontynuację projektu szkoleniowego poprzez współpracę np. z Kuratoriami Oświaty, które mają bezpośredni wpływ na placówki oświatowe.

3. Należy wzmocnić współpracę z Komendą Główną Policji oraz podmiotami ruchu sportowego w obszarze antykorupcyjnych przedsięwzięć edukacyjnych, profilaktycznych i szkoleniowych.
4. Dążyć należy do zmiany formuły szkoleniowej i oparcia jej na współpracy z koordynatorami projektu wyznaczonymi w poszczególnych szkołach mistrzostwa sportowego, którzy pełniliby rolę „liderów” szkoleniowych, prowadząc cykliczne zajęcia antykorupcyjne dla młodych sportowców we własnych szkołach. Rolą Ministerstwa Sportu i Turystyki byłoby przygotowanie koordynatorów, pod względem merytorycznym i dydaktycznym, do samodzielnego prowadzenia szkoleń antykorupcyjnych, co umożliwi dalszy rozwój projektu.
5. Należy rozważyć możliwość wyznaczenia w polskich związkach sportowych osoby koordynującej działania antykorupcyjne, która będzie m.in. monitorować sytuację w zakresie występowania korupcji w sporcie i zjawiska manipulowania zawodami sportowymi.
6. Należy rozważyć możliwość analizy uregulowań dyscyplinarnych polskich związków sportowych pod kątem doprecyzowania zapisów antykorupcyjnych, tak aby czyny dotyczące manipulowania przebiegiem i wynikiem zawodów sportowych były uznawane za przewinienia, które podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej.
7. Rekomendowane jest inspirowanie dyrektorów szkół mistrzostwa sportowego, aby w szkolnych programach profilaktyki zostały wprowadzone treści dotyczące przeciwdziałania korupcji w sporcie i manipulowaniu zawodami sportowymi.
8. Należy utworzyć zakładkę „Przeciwdziałanie korupcji w sporcie” na stronie internetowej Ministerstwa Sportu i Turystyki, która m.in. będzie zawierała aktualne informacje i materiały szkoleniowe z zakresu profilaktyki antykorupcyjnej.
9. Działania w obszarze profilaktyki korupcji w sporcie będą się wpisywały w zadania Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 – 2019, których realizację powierzono Ministerstwu Sportu i Turystyki.

III. Projekt realizowany w klubach piłkarskich

Projekt zakłada organizację szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich najwyższych klas rozgrywkowych (o zcentralizowanym systemie rozgrywek). Formuła realizacji projektu ewoluowała w czasie. Początkowo projekt opierał się na szkoleniach prowadzonych bezpośrednio przez pracowników Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Komendy Głównej Policji, by ostatecznie przyjąć obecną formę, w której dotychczasowi realizatorzy odpowiadają za przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów szkoleniowych dla koordynatorów projektu rekrutujących się z wojewódzkich komend policji, wojewódzkich związków piłki nożnej, klubów piłkarskich najwyższych klas rozgrywkowych. Warsztaty mają służyć przygotowaniu koordynatorów pod względem merytorycznym oraz organizacyjnym do prowadzenia szkoleń w klubach piłkarskich na swoim terenie. Szkolenia te mają być prowadzone przez duet koordynatorów, złożony z przedstawicieli klubu oraz właściwej terytorialnie komendy wojewódzkiej policji. Adresatami szkoleń są młodzi zawodnicy ww. klubów.

Dedykowanie odrębnego projektu szkoleniowego jednemu konkretnemu sportowi, jakim jest piłka nożna, wynika z faktu, iż od lat boryka się on z przypadkami korupcji i zjawiskiem ustawiania zawodów. Jest to także sport o dużej popularności, którym w sposób szczególnie interesują się operatorzy zakładów wzajemnych.

Jednym z założeń jest również zwrócenie szczególnej uwagi w toku projektu szkoleniowego na kwestię udziału środowiska piłkarskiego, a przede wszystkim zawodników, w zakładach wzajemnych, związanych z tym ograniczeń prawnych, szczególnie wynikających z przepisów wewnętrznych PZPN, z uwzględnieniem możliwego ryzyka uzależnień od gier hazardowych.

Projekt jest obecnie realizowany na podstawie odrębnego porozumienia, którego stronami są partnerzy projektu, a więc Ministerstwo Sportu i Turystyki, Komenda Główna Policji, Polski Związek Piłki Nożnej oraz Ekstraklasa S.A.

1. Geneza działań w projekcie

1. Założenia projektu „Przeciwdziałanie korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich” opracowano wykorzystując w szczególności doświadczenia projektu szkoleniowego „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy”, realizowanego w 2014 r.

2. Na potrzeby realizowanego pilotażowo w 2014 r. projektu „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy” zawarto 15 kwietnia 2014 r. Porozumienie o współpracy w zakresie działań szkoleniowych w obszarze przeciwdziałania korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych, które przewidywało przeprowadzenie do dnia 31 maja 2014 r. szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich 16 klubach Ekstraklasy.
3. Projekt „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy” został oficjalnie zainaugurowany dnia 17 kwietnia 2014 r. podczas konferencji prasowej z udziałem Ministra Sportu i Turystyki, Komendanta Głównego Policji oraz Wiceprezesa spółki Ekstraklasa S.A.
4. W ramach projektu realizowanego w klubach Ekstraklasy w 2014 r. przeprowadzono łącznie 16 sesji szkoleniowych w poszczególnych klubach tej klasy rozgrywkowej, którymi łącznie objęto 661 zawodników w wieku 15-18 lat.

Zajęcia w 2014 r. przeprowadzono w następujących klubach i terminach:

Lp.	Klub Ekstraklasy	Termin szkolenia	Liczba uczestników
1.	Lech Poznań	8 kwietnia br.	43
2.	Lechia Gdańsk	10 kwietnia br.	42
3.	Jagiellonia Białystok	16 kwietnia br.	43
4.	Legia Warszawa	17 kwietnia br.	50
5.	Zawisza Bydgoszcz	23 kwietnia br.	40
6.	Śląsk Wrocław	23 kwietnia br.	41
7.	Widzew Łódź	28 kwietnia br.	35
8.	Korona Kielce	12 maja br.	56
9.	Ruch Chorzów	12 maja br.	47
10.	Górnik Zabrze	12 maja br.	11
11.	Podbeskidzie Bielsko-Biała	13 maja br.	40
12.	Piast Gliwice	13 maja br.	47
13.	Zagłębie Lubin	16 maja br.	50
14.	Pogoń Szczecin	22 maja br.	37
15.	Wisła Kraków	27 maja br.	38
16.	Cracovia Kraków	27 maja br.	41
RAZEM			661

2. Założenia projektu szkoleniowego

Założenia projektu szkoleniowego przygotowano wykorzystując doświadczenia podobnych inicjatyw profilaktycznych, a w szczególności projektu szkoleniowego „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy” oraz materiały udostępnione przez Transparency International, SportAccord, a także projekty szkoleniowe prowadzone przez Bundesligę i francuski Institute for International and Strategic Affairs – IRIS.

W związku z tym określono następujące cele projektu:

Cele główne projektu:

- Podniesienie świadomości środowiska piłkarskiego odnośnie korupcji w sporcie oraz manipulowania zawodami sportowymi.
- Przeciwdziałanie zjawisku korupcji w piłce nożnej i ustawianiu meczów piłkarskich.

Cele szczegółowe:

- identyfikacja priorytetów dla działań edukacyjnych w zakresie korupcji w piłce nożnej,
- utrwalenie wśród młodzieży piłkarskiej postawy właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego,
- zwrócenie uwagi środowiska piłkarskiego na negatywny wpływ korupcji w piłce nożnej oraz przypadków manipulowania meczami piłkarskimi na wizerunek sportu,
- kontynuowanie efektywnej współpracy w zakresie przeciwdziałania korupcji
- w sporcie i manipulowaniu meczami piłki nożnej między zainteresowanymi podmiotami,
- wzmocnienie dialogu administracji rządowej, organów ścigania i podmiotów środowiska piłkarskiego,
- realizacja poprzez projekt zadań i działań określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 –2019,
- propagowanie pozytywnych wzorców postaw antykorupcyjnych w środowisku piłkarskim.

3. Realizacja projektu szkoleniowego

Projekt przeprowadzono zgodnie z postanowieniami Porozumienia z 19 lutego 2015 r. o współpracy w zakresie działań szkoleniowych w obszarze przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich zawartego na potrzeby projektu między Ministrem Sportu i Turystyki, Komendantem Głównym Policji, Zarządem Polskiego Związku Piłki Nożnej, Zarządem Ligi Zawodowej Piłki Nożnej Ekstraklasa SA.

Porozumienie zakłada realizację przedsięwzięcia do 2018 r., z możliwością jego dalszej kontynuacji i określa główne zadania poszczególnych partnerów projektu, a w tym:

1. Ze strony **Ministerstwa Sportu i Turystyki** przygotowanie i przeprowadzenie antykorupcyjnych szkoleń centralnych skierowanych do wyznaczonych koordynatorów projektu, koordynację opracowania materiałów programowych oraz szkoleniowych dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych oraz nadzór nad realizacją projektu szkoleniowego m.in. poprzez koordynację działań logistycznych, a w tym monitorowanie realizacji wybranych szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich, a po ich zakończeniu dokonanie analizy i oceny efektywności przekazywanych treści szkoleniowych.
2. Ze strony **Komendy Głównej Policji** współpracę w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych, wyznaczenie w komendach wojewódzkich Policji koordynatorów projektu oraz zaangażowanie merytoryczne pracowników Policji w przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń centralnych, a także współpracę w organizacji szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich.
3. Ze strony **Polskiego Związku Piłki Nożnej** zagwarantowanie efektywnej współpracy w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla antykorupcyjnych szkoleń w klubach piłkarskich, współpracę przy realizacji projektu szkoleniowego poprzez m.in. wyznaczenie koordynatorów projektu we wszystkich wojewódzkich związkach piłki nożnej oraz we wszystkich klubach pierwszoligowych, jak również zapewnienie skutecznej organizacji oraz monitoringu realizacji szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich klubach I ligi i zagwarantowanie efektywnej współpracy z przedstawicielami klubów uczestniczących w szkoleniach antykorupcyjnych.
4. Ze strony spółki **Ekstraklasa SA** zagwarantowanie efektywnej współpracy w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla antykorupcyjnych szkoleń w klubach piłkarskich, współpracę przy realizacji projektu szkoleniowego poprzez m.in. wyznaczenie koordynatorów projektu we wszystkich szesnastu klubach Ekstraklasy, zapewnienie skutecznej organizacji oraz monitoringu realizacji szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich klubach Ekstraklasy i zagwarantowanie współpracy z przedstawicielami klubów uczestniczących w szkoleniach antykorupcyjnych.

Ponadto wszyscy partnerzy projektu zobowiązali się do wzajemnej współpracy, wymiany informacji i dobrych praktyk podczas realizacji projektu oraz do promowania

przedsięwzięcia, m.in. poprzez zamieszczanie odpowiednich informacji na swoich stronach internetowych.

Biorąc pod uwagę fakt, że liczba klubów piłkarskich objętych tegorocznym projektem szkoleniowym jest znaczna, niezbędne było zastosowanie nowej formuły jego realizacji i wyznaczenie koordynatorów projektu w klubach Ekstraklasy, klubach pierwszoligowych oraz Komendach Wojewódzkich Policji i wojewódzkich związkach piłki nożnej. W związku z tym wyznaczono **69 koordynatorów projektu**, którzy mieli pełnić rolę „liderów” szkoleniowych, prowadząc zajęcia szkoleniowe dla młodych zawodników w wieku od 15 do 18 lat w klubach piłkarskich na własnym terenie. W toku realizacji projektu zanotowano nieznaczną fluktuację wśród koordynatorów.

W dalszej kolejności Ministerstwo Sportu i Turystyki, wspólnie z Komendą Główną Policji, przeprowadziło szkolenia centralne z udziałem 61 spośród wyznaczonych koordynatorów, które miało na celu przygotowanie uczestników pod kątem merytorycznym i dydaktycznym do samodzielnego prowadzenia zajęć antykorupcyjnych we własnych klubach piłkarskich.

W trakcie szkoleń centralnych zwracano również uwagę na kwestię udziału środowiska piłkarskiego, a przede wszystkim młodych piłkarzy, w zakładach wzajemnych i związanych z tym ograniczeniach prawnych, szczególnie wynikających z przepisów dyscyplinarnych PZPN, z uwzględnieniem możliwego ryzyka uzależnienia od gier hazardowych.

Ponadto koordynatorzy zostali wyposażeni w przygotowane na ten cel materiały szkoleniowe do dystrybucji w klubach, w tym **ok. 3 tys. broszurek informacyjnych**, które zostały przygotowane przez MSiT i zawierały m.in. katalog zasad właściwego reagowania w przypadku zagrożenia korupcyjnego.

Fot. MSiT, szkolenie centralne, 3-4 marca 2015 r.

Fot. MSiT, szkolenie centralne, 3-4 marca 2015 r.

Zgodnie z przekazanymi sprawozdaniami (potwierdzającymi realizację szkoleń profilaktycznych) klubowi koordynatorzy przeprowadzili szkolenia antykorupcyjne w **15 klubach Ekstraklasy** oraz **16 klubach pierwszoligowych** z udziałem **1475 młodych piłkarzy**. Dodatkowo w warsztatach uczestniczyli opiekunowie i trenerzy szkolenia młodzieży, a w niektórych przypadkach również zawodnicy zespołu seniorskiego prowadzonego przez dany klub.

Szkoleniowcami byli klubowi koordynatorzy projektu, aktywnie wspierani przez koordynatorów wskazanych w Komendach Wojewódzkich Policji, a pomocniczo także w wojewódzkich związkach piłki nożnej.

Należy podkreślić, że nie odnotowano (brak sprawozdań ze szkoleń) realizacji szkoleń antykorupcyjnych w klubach Ruch Chorzów, Sandecja Nowy Sącz oraz Flota Świnoujście, który to klub został wycofany z rozgrywek I ligi. Ponadto nie przekazano informacji o wyznaczeniu koordynatora realizacji projektu szkoleniowego w Świętokrzyskim Związku Piłki Nożnej.

Analizując wyniki sprawozdań z przeprowadzonych szkoleń, można stwierdzić, że zajęcia w klubach piłkarskich były prawidłowo zorganizowane i przeprowadzone z należytą starannością. Szkolenia były prowadzone w formie warsztatowej. Wypowiedzi szkoleniowców ilustrowano przygotowanymi przez MSiT prezentacją multimedialną, materiałami filmowymi oraz broszurą profilaktyczną.

Szkoleniowcy dzięki warsztatom centralnym dysponowali niezbędną wiedzą merytoryczną i dydaktyczną, przez co skutecznie nawiązywali kontakt z uczestnikami oraz inspirowali ich do aktywnego udziału w zajęciach.

Należy dodać, że szczególne zainteresowanie uczestników wzbudzały prezentowane materiały filmowe.

Szkolenia odbyły się w następujących klubach i terminach:

Lp.	klub	data	Liczba osób	Ankietowani, którzy potwierdzili styczeń z korupcją w sporcie
Ekstraklasa – 723 uczestników				
1.	Korona SA Kielce	23.03.2015 r. 25.03.2015 r. 26.03.2015 r.	28 48 21	- 1 (4%) - 8 (17%) - 1 (5%)
2.	Wisła Kraków SA	25.03.2015 r.	26	2 (8%)
3.	Jagiellonia Białystok SSA	11.03.2015 r.	53	1 (2%)
4.	TS Podbeskidzie Bielsko-Biała	30.03.2015 r.	62	1 (2%)
5.	Legia Warszawa SA	10.03.2015 r. 09.04.2015 r.	80	15 (21%)
6.	WKS Zawisza Bydgoszcz SA	13.04.2015 r.	33	2 (6%)
7.	KKS Lech Poznań SA	14.04.2015 r.	55	3 (7%)
8.	GKS „Piast” SA	20.04.2015 r.	35	2 (6%)
9.	Górnik Zabrze SSA	24.04.2015 r.	30	0
10.	WKS Śląsk Wrocław SA	23.04.2015 r.	60	nie ankietowano
11.	Pogoń Szczecin SA	17.04.2015 r.	31	0
12.	Górnik Łęczna SA	23.04.2015 r.	34	5 (17%)
13.	Lechia Gdańsk SA	27.05. 2015 r.	19	2 (11%)
14.	GKS Bełchatów SA	23.04.2015 r. 28.05.2015 r.	60	13 (25%)
15.	MKS „Cracovia” SSA	3.06.2015 r.	48	0
	Łącznie		723	56 (9,24%)
I liga – 752 uczestników				
1.	Tyski Sport SA GKS Tychy	30.03.2015 r.	34	1 (3%)
2.	RTS Widzew Łódź SA	26.03.2015 r.	28	0
3.	Termalica Bruk – Bet Nieciecza KS	25.03.2015 r.	31	9 (29%)
4.	MKS Miedź Legnica SA	30.03.2015 r.	97	16 (16%)
5.	GKS GieKSa Katowice SA	26.03.2015 r.	69	5 (8%)
6.	Arka Gdynia SSA	27.03.2015 r.	50	2 (4%)
7.	SSA „Dolcan-Sport” Ząbki	02.04.2015 r.	50	0
8.	MKS „Chojniczanka 1930” Chojnice	08.04.2015 r.	26	2 (8%)
9.	Zagłębie Lubin SA	10.04.2015 r.	40	1 (3%)
10.	Wisła Płock SA	08–13.04.15r.	80	6 (13%)
11.	MKS Drutex-Bytovia Bytów	09.04.2015 r.	36	5 (19%)
12.	Olimpia Grudziądz SA	09.04.2015 r.	20	0
13.	MKP Pogoń Siedlce	10.04.2015 r.	25	6 (24%)
14.	OKS Stomil Olsztyn	09.04.2015 r.	53	7 (13%)
15.	Chrobry Głogów SA	08.04.2015 r.	31 45	nie ankietowano
16.	Suwalski Klub Sportowy „Wigry” Suwałki	09.04.2015 r.	37	1 (3%)
	Łącznie		752	61 (10,81%)

Treści i materiały szkoleniowe

Materiały szkoleniowe prezentowane podczas zajęć opracowano w MSiT z wykorzystaniem danych udostępnionych przez organizacje: Transparency International, SportAccord, Deutsche Fußball Liga GmbH oraz Institut de Relations Internationales et Stratégiques (IRIS).

Program zajęć szkoleniowych uwzględniał prezentację zasad i dobrych praktyk, które mogą ułatwić młodym piłkarzom unikanie zagrożeń korupcyjnych w dalszej karierze sportowej oraz umożliwią kształtowanie właściwej postawy w podobnej sytuacji.

Należy podkreślić, że treści programowe dostosowano do wieku uczestników. Służyły one promocji zachowań zgodnych z zasadami uczciwości rywalizacji sportowej. Jednocześnie miały na celu podnoszenie świadomości młodych sportowców odnośnie negatywnego wpływu zachowań korupcyjnych oraz przypadków ustawiania meczów piłkarskich na wizerunek sportu.

Wspomniany zbiór zasad został opublikowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki w postaci ulotki profilaktycznej (3000 szt.), dystrybuowanej wśród uczestników szkoleń. Zawiera ona przykłady asertywnego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego i propozycji ustawiania meczów piłkarskich. Ulotka zachęca również do zgłaszania właściwym organom Policji zaobserwowanych przez młodych zawodników zdarzeń, które mogą mieć charakter korupcyjny.

Projekt edukacyjny w zakresie przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich

przewodzony wspólnie przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, Komendę Główną Policji, Polski Związek Piłki Nożnej oraz spółkę Ekstraklasa SA.

Poszukujesz informacji o projekcie? Skontaktuj się:

Ministerstwo Sportu i Turystyki
Departament Strategii i Współpracy Międzynarodowej
ul. (22) 24-43 121,
e-mail: dm@msit.gov.pl

Byłeś świadkiem korupcji sportowej? Zgłoś to!

Przyłącz się do nas!
Bądź przeciwko korupcji w sporcie!

Pamiętaj o zasadach!

1. Nie używaj sił, siłki, palców i okularów
2. Nie używaj informacji, informacji i danych
3. Nie używaj informacji, informacji i danych
4. Nie używaj informacji, informacji i danych
5. Jeśli otrzymałeś propozycję skorumpowania lub dostawcy sprzętu sportowego - poinformuj o tym

Pamiętaj, jeśli masz jakieś wątpliwości dotyczące korupcji w sporcie, udaj się do najbliższego sądu rejonowego lub policji. Pamiętaj, że w sporcie nie ma miejsca na przemyślenie i przemyślenie.

Projekt edukacyjny w zakresie przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich

przewodzony wspólnie przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, Komendę Główną Policji, Polski Związek Piłki Nożnej oraz spółkę Ekstraklasa SA.

Fot. front ulotki

Fot. wewnętrzna część ulotki

Program zajęć warsztatowych

Zajęcia prowadzono zgodnie z następującym programem:

- 1) Ogólna charakterystyka zjawiska korupcji w sporcie;
- 2) Zjawisko korupcji w sporcie w ujęciu historycznym - przykłady afer korupcyjnych w piłce nożnej;
- 3) Przepisy karne dotyczące korupcji w sporcie;
- 4) Przepisy dyscyplinarne dotyczące korupcji w sporcie;
- 5) Kodeks postępowania w przypadku zagrożenia korupcyjnych.

Efekty szkolenia:

Uczestnikom szkoleń przekazywano podstawową wiedzę w zakresie:

- charakterystyki zjawiska korupcji w sporcie,
- odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za działania korupcyjne,
- praktycznych umiejętności asertywnego reagowania w sytuacji korupcyjnej i propozycji ustawiania meczów piłkarskich.

4. Ewaluacja szkoleń

W celu weryfikacji rezultatów szkolenia oraz oceny skuteczności i wartości projektu szkoleniowego przeprowadzono ewaluację zajęć szkoleniowych. Wykorzystano do tego celu formularz ankiety ewaluacyjnej, opracowany wspólnie z partnerami projektu, który pozwolił w sposób anonimowy zebrać informacje umożliwiające ocenę organizacji zajęć i przekazywanych w ich trakcie treści.

Ankiety wypełniło 1170 osób uczestniczących w szkoleniach. Warto wskazać, iż 116 (9,91%) osób potwierdziło osobisty kontakt z korupcją w sporcie, co wskazuje na potrzebę kontynuacji profilaktycznych działań szkoleniowych skierowanych do młodych

piłkarzy. Uczestnicy szkoleń wyrazili pozytywną opinię na temat prowadzących zajęcia oraz wskazali na znaczną przydatność treści przekazywanych w trakcie zajęć szkoleniowych, a zwłaszcza przykładów właściwych zachowań w sytuacjach korupcyjnych.

Warto zwrócić uwagę na następujące wnioski z ankiet ewaluacyjnych:

- a) łącznie 116 (9,91%) ankietowanych uczestników potwierdziło osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie, co potwierdza potrzebę kontynuacji projektu,
- b) 83% ankietowanych uczestników szkoleń potwierdziło w rezultacie projektu umiejętność właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej,
- c) 90% uczestników przyznało najwyższe oceny zajęciom szkoleniowym,
- d) 88% ankietowanych sportowców potwierdzało znaczną przydatność przekazywanych informacji,
- e) 86% uczestników wysoko oceniało sposób prowadzenia zajęć.
- f) 83% uczestników szkoleń potwierdziło, że po przeprowadzonym szkoleniu będą wiedzieć jak się zachować w sytuacji korupcyjnej.

Główne uwagi uczestników zajęć dotyczące ich przebiegu:

- a) zajęcia szkoleniowe oceniono pozytywnie, określano je jako ciekawe, interesujące oraz sprawnie przeprowadzone, a treści szkoleniowe uznano za użyteczne, zwłaszcza dla młodych piłkarzy,
- b) wskazywano, że panowała dobra atmosfera,
- c) przedstawiane treści wymagały uwagi, koncentracji i skupienia,
- d) oczekiwano większej ilości filmów szkoleniowych oraz rzeczywistych przykładów korupcyjnych w sporcie, zwłaszcza dotyczących piłki nożnej,
- e) wskazywano, że szkolenie było zbyt długie,
- f) należy zadbać o jakość dźwięku.
- g) podobne szkolenia można przeprowadzić dla młodszych sportowców.

Uwagi prowadzących zajęcia:

- a) wskazywano zasadność i dużą przydatność treści szkoleniowych, które ułatwiały zrozumienie omawianej problematyki i przyjęcie właściwej postawy w zagrożeniu korupcyjnym,
- b) stwierdzono, że nieświadomość uczestników odnośnie zdarzeń korupcyjnych w sporcie oraz zjawiska manipulowania meczami piłkarskimi wskazuje na potrzebę kontynuowania szkoleń profilaktycznych,
- c) podkreślano, że prezentacja powinna zawierać więcej filmów szkoleniowych, które obrazują sprawę korupcji w sporcie,
- d) treści zawarte w prezentacji należy odpowiednio dostosować do młodego odbiorcy, którego cechuje specyficzny dla tej grupy wiekowej odbiór rzeczywistości.

Najczęściej wskazywane przez ankietowanych propozycje przeciwdziałania korupcji w sporcie i zjawisku ustawiania meczów piłkarskich:

- a) stosowanie wyższych i bardziej dotkliwych kar w prawie powszechnym i związkowym, w tym dożywotnich dyskwalifikacji,
- b) likwidacja lub ograniczenie zakładów bukmacherskich,
- c) informowanie o konsekwencjach podjętej próby działań korupcyjnych, spotkania z zawodnikami ukaranymi za zachowania korupcyjne,
- d) stosowanie materiałów reklamowych propagujących postawy antykorupcyjne,
- e) większa przejrzystość finansowania klubów i zawodników,
- f) objęcie szkoleniami antykorupcyjnymi osób zarządzających sportem i pracujących z młodzieżą w klubach sportowych,
- g) częstsze szkolenia antykorupcyjne, rozmowy z młodymi sportowcami, podnoszenie świadomości w zakresie korupcji w sporcie,
- h) wyznaczenie osób monitorujących sytuację korupcyjną w klubach piłkarskich,
- i) wprowadzenie kontroli działaczy sportowych, drużyn i meczów, zwłaszcza gdy podejrzane są wyniki spotkań,
- j) stworzenie możliwości uzyskania stałej porady profilaktycznej.

Poniżej zamieszczono zbiorcze zestawienia odpowiedzi na pytania ankietowe:

1. Oceń, zaznaczając wybraną kratkę (zastosowano skalę od 1–ocena najniższa do 5–ocena najwyższa)

	1	2	3	4	5
Treść zajęć:	5	27	122	499	517
Przydatność informacji:	5	19	119	357	670
Sposób prowadzenia:	5	24	132	405	604
Ocena ogólna zajęć:	4	16	97	445	608

2. Uczestnicy zaznaczający wybrane odpowiedzi

	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
Jak uważasz, czy spotkałeś się już osobiście z przypadkami korupcji w sporcie?	116	899	155
Czy działania takie, jak to szkolenie, są w Twojej opinii przydatne w zwalczaniu korupcji w sporcie?	931	153	86
Czy po szkoleniu będziesz wiedział jak się zachować w sytuacji korupcyjnej?	974	81	115

Dwie edycje projektu szkoleniowego w klubach piłkarskich w liczbach

	Dane za rok 2014	Dane za rok 2015
Liczba klubów	16	31
Liczba koordynatorów	0	69
Liczba sesji szkoleniowych	16	38
Liczba uczestników	661	1475
Liczba ankietowanych	567	1170
Odsetek potwierdzających styczność z korupcją w sporcie	13,75 %	9,9 %
Odsetek pozytywnie oceniających projekt	86 %	79,5 %
Odsetek wiedzących jak zachowa się w sytuacji korupcji (po przeprowadzeniu projektu)	88 %	83 %

5. Wnioski i rekomendacje dotyczące dalszych działań:

- 1) Niezbędne jest wdrożenie projektu szkoleniowego w klubach piłkarskich niższych klas rozgrywkowych, w tym w klubach drugoligowych, z uwagi na duży odsetek ankietowanych uczestników, którzy potwierdzili osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie.
- 2) Wskazaniem do kontynuacji projektu szkoleniowego jest również poziom nieświadomości i wiedzy uczestników w zakresie zjawisk korupcji w sporcie.
- 3) W celu skutecznego wdrożenia projektu w klubach piłkarskich II ligi należy dążyć do wprowadzenia w procedurze licencyjnej klubów II ligi obowiązkowego wymogu przeprowadzenia szkolenia dla piłkarzy poświęconego zapobieganiu korupcji w sporcie i zagrożeniom uzależnieniem od gier hazardowych.
- 4) W celu kreowania polityki „zero tolerancji” dla korupcji w klubach piłkarskich wskazane jest objęcie działaniami antykorupcyjnymi również kadr zarządzających klubami piłkarskimi.
- 5) Należy uwzględnić opinie koordynatorów prowadzących zajęcia szkoleniowe oraz uczestników szkoleń, aby doskonalić projekt.
- 6) Wskazane jest, aby znani piłkarze, w charakterze „Ambasadorów”, firmowali ideę projektu szkoleniowego.

- 7) Dla uatrakcyjnienia materiałów szkoleniowych korzystne byłoby przygotowanie filmu z udziałem znanych polskich piłkarzy, w tym takich, którzy mieli styczność z korupcją w sporcie.
- 8) Należy dążyć do utworzenia przez wszystkich partnerów projektu zakładek internetowych, które będą zawierały aktualne informacje i materiały z zakresu profilaktyki korupcyjnej.
- 9) Należy rozważyć zasadność wprowadzenia bardziej innowacyjnych rozwiązań szkoleniowych np. w postaci e-learningu.
- 10) Wskazana jest analiza celowości wprowadzenia przez uczestników projektu mechanizmu poufnego zgłaszania korupcji w sporcie, stwarzającego komfort po stronie tzw. sygnalistów (np. projekt „red button”).
- 11) Działania podejmowane w ramach projektu wpisują się w zadania określone w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 – 2019, których realizację powierzono Ministerstwu Sportu i Turystyki.

IV. Projekt dot. zarządzania w polskich związkach sportowych

Projekt przewiduje organizację szkoleń dla kadry zarządzającej polskich związków sportowych, w tym przede wszystkim prezesów i sekretarzy generalnych. Obejmie wszystkie polskie związki sportowe, jednak w pierwszej kolejności te, działające w sportach, w których występuje największe ryzyko korupcji. Projekt jest realizowany wspólnie przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne.

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

W 2015 r. projekt został zainaugurowany, zaś jako jego główny cel określono podniesienie świadomości kadr zarządzających na temat ryzyka korupcji w organizacji, w tym w szczególności w związku z przeprowadzeniem dużych imprez sportowych. Projekt zakłada ponadto poprawę jakości zarządzania w sposób minimalizujący ryzyko podatności na zachowania korupcyjne.

Realizacja projektu w 2015 r. polegała na przygotowaniu i przeprowadzeniu szkolenia profilaktycznego dla kadry zarządzającej polskich związków sportowych, w tym przede wszystkim prezesów, sekretarzy generalnych i w dalszej kolejności członków zarządów związków, działających w sportach olimpijskich.

Szkolenie odbyło się 5 listopada 2015 r. w siedzibie Polskiego Komitetu Olimpijskiego z udziałem przedstawicieli **32 polskich związków sportowych w sportach olimpijskich**. W szkoleniu uczestniczyło ostatecznie 51 osób, przede wszystkim reprezentujących polskie związki sportowe (40 osób, w tym prezesi, sekretarze generalni oraz członkowie zarządu).

Polskie związki sportowe uczestniczące w szkoleniu:

Lp.	Nazwa polskiego związku sportowego	Prezes lub wiceprezes (12)	Sekretarz Generalny (15)	Członkowie zarządu i inni (13)
1.	Polski Związek Sportów Saneczkowych	X		
2.	Polski Związek Narciarski	X	X	
3.	Polski Związek Badmintonu			X
4.	Polski Związek Gimnastyczny	X	X	
5.	Polski Związek Golfa		X	
6.	Polski Związek Hokeja na Trawie	X		
7.	Polski Związek Jeździecki		X	
8.	Polski Związek Judo			X
9.	Polski Związek Kajakowy	X		
10.	Polski Związek Kolarski		X	
11.	Polski Związek Koszykówki		X	X
12.	Polski Związek Lekkiej Atletyki	X	X	

13.	Polski Związek Łuczniczy	X		X
14.	Polski Związek Pięcioboju Nowoczesnego			X
15.	Polski Związek Piłki Siatkowej	X	X	
16.	Polski Związek Podnoszenia Ciężarów			X
17.	Polski Związek Strzelectwa Sportowego	X		X
18.	Polski Związek Szermierczy		X	
19.	Polski Związek Tenisowy		X	
20.	Polski Związek Towarzystw Wioślarskich		X	
21.	Polski Związek Triathlonu		X	
22.	Polski Związek Biathlonu			X
23.	Polski Związek Łyżwiarstwa Figurowego		X	
24.	Polski Związek Łyżwiarstwa Szybkiego			X
25.	Polski Związek Sportowy Bobslei i Skeletonu			X
26.	Polski Związek Rugby		X	
27.	Polski Związek Zapaśniczy			X
28.	Polski Związek Bokserski	X		
29.	Polski Związek Żeglarski		X	
30.	Polski Związek Hokeja na Lodzie			X
31.	Polski Związek Taekwondo Olimpijskie	X		
32.	Polski Związek Piłki Nożnej	.		X

Szkolenie prowadził wykwalifikowany pracownik oddelegowany przez partnera projektu, Centralne Biuro Antykorupcyjne.

Szczegółowy program szkolenia obejmował następujące moduły:

- 1) Charakterystyka zjawiska korupcji.
- 2) Porównanie zjawisk korupcji urzędniczej oraz korupcji w obszarze sportu.
- 3) Unikanie zdarzeń korupcyjnych.
- 4) Postępowanie w przypadku zaistnienia zdarzenia korupcyjnego.
- 5) Zgłoszenie korupcji.
- 6) Dlaczego zgłaszać korupcję?
- 7) Rola polskiego związku sportowego w przeciwdziałaniu korupcji.

V. Wskaźniki realizacji

Poniżej zestawiono wskaźników realizacji projektów szkoleniowych w 2015 r., zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie Ministra Sportu i Turystyki pt. „Nie bądź pionkiem w grze!”.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość planowana	Wartość osiągnięta	Główne realizowane działania	Uwagi i komentarze
Projekt szkoleniowy w szkołach mistrzostwa sportowego					
1.	Liczba szkół mistrzostwa sportowego objętych w danym roku projektem (w tym również szkół prowadzących szkolenie w więcej niż jednym sporcie).	5	6 / 120%	W ramach tegorocznej edycji projektu przeprowadzono 5 szkoleń profilaktycznych w sześciu szkołach mistrzostwa sportowego (w Warszawie, Bydgoszczy, Gdańsku, Jastrzębiu-Zdroju, Pile).	
2.	Liczba koordynatorów projektu w szkołach mistrzostwa sportowego.	0	0		W tegorocznej edycji nie przewidziano wskazania koordynatorów realizacji projektu
3.	Liczba uczniów szkół mistrzostwa sportowego uczestniczących w danym roku w sesjach szkoleniowych w ramach projektu.	150	159 / 106%		
Projekt szkoleniowy w klubach piłkarskich					
4.	Liczba klubów piłkarskich uczestniczących w danym roku w projekcie (organizujących sesje szkoleniowe z udziałem zawodników w wieku 15-18 lat)	34	31 / 91%	<ul style="list-style-type: none"> 19.02.2015 r. zawarto Porozumienie o współpracy szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania korupcji z udziałem Ministra Sportu i Turystyki, Komendanta Głównego Policji, Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej, Zarządu Ligi Zawodowej Piłki Nożnej Ekstraklasa SA, wyznaczono 69 koordynatorów realizacji projektu w klubach Ekstraklasy i I ligi oraz Komendach Wojewódzkich Policji, a także wojewódzkich związkach piłki nożnej, 	Klub Flota Świnoujście wycofał się z rozgrywek I ligi. Kluby Ruch Chorzów i Sandecja Nowy Sącz nie poinformowały o przeprowadzeniu szkoleń.
5.	Liczba koordynatorów projektu w klubach piłkarskich, wojewódzkich związkach piłki nożnej, Komendach Wojewódzkich Policji.	67	69 / 103%		Nie wyznaczono koordynatora w klubie Flota Świnoujście oraz w jednym wojewódzkim związku piłki nożnej.
6.	Liczba sesji szkoleniowych organizowanych w danym roku w klubach piłkarskich uczestniczących w projekcie	34	38 / 112%		

7.	Liczba zawodników klubów piłkarskich w wieku 15-18 lat uczestniczących w danym roku w sesjach szkoleniowych organizowanych w ramach projektu	1360	1475 / 108%	<ul style="list-style-type: none"> • zorganizowano szkolenie centralne, w których uczestniczyło 61 wyznaczonych koordynatorów projektu, • opracowano materiały programowe oraz szkoleniowe dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych (3000 szt.), 	
8.	Odsetek uczestników sesji szkoleniowych organizowanych w ramach projektu potwierdzających styczność z korupcją w sporcie	12%	10%	<ul style="list-style-type: none"> • koordynatorzy przeprowadzili szkolenia antykorupcyjne dla młodych sportowców w 15 klubach Ekstraklasy oraz 16 klubach pierwszoligowych, w których uczestniczyło 1475 piłkarzy, • skontrolowano realizację wybranych szkoleń antykorupcyjnych (Dolcan Ząbki, GKS Tychy, Górnik Zabrze, Piast Gliwice, Wisła Płock i Ruch Chorzów), • przeprowadzono ewaluację projektu. 	
Projekt szkoleniowy w polskich związkach sportowych					
9.	Liczba polskich związków sportowych, których kadra zarządcza uczestniczyła w danym roku w projekcie szkoleniowym	36	32 / 89%	Szkolenie antykorupcyjne dla polskich związków sportowych przeprowadzono 5 listopada 2015 r.	
10.	Liczba uczestników (przedstawicieli kadr zarządczych polskich związków sportowych) sesji szkoleniowych organizowanych w danym roku w ramach projektu	72	40 / 56%		